

סוג הבחינה: א. בגרות לנבחני משנה
 ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
 מועד הבחינה: קיץ תשע"ג, 2013
 מספר השאלון: 177,034205

א ז ר ח ו ת

לבתי ספר עצמאיים

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שתיים ורבע.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון	—	חלק א	—	(13×1)	—	23 נקודות
	—	חלק ב	—	(10×1)	—	
פרק שני	—		—	(15×3)	—	45 נקודות
פרק שלישי	—		—	(10×2)	—	20 נקודות
פרק רביעי	—		—	(12×1)	—	12 נקודות
	—		—	סה"כ	—	100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
 רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמוחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון (23 נקודות)

בפרק זה שני חלקים. בחלק א' עליך לענות על אחת מהשאלות 1-2, ובחלק ב' עליך לענות על אחת מהשאלות 3-4.

חלק א'

ענה על אחת מהשאלות 1-2.

בשאלה שבחרת ענה על הסעיפים א-ב (מספר הנקודות לכל סעיף רשום בסופו).

1. קרא את הקטע שלפניך, וענה על הסעיפים א-ב שאחריו.

אחד התפקידים של ועדת הבחירות המרכזית לכנסת היא לאשר את הרשימות המתמודדות בבחירות. לקראת הבחירות האחרונות הגישו חברי כנסת מסיעות שונות לוועדת הבחירות המרכזית בקשות לפסילת שתי רשימות המתמודדות בבחירות. לטענתם, במצע של אחת מהרשימות יש משום הסתה לפגיעה במיעוטים הלאומיים במדינת ישראל, ואילו במצע של הרשימה השנייה יש הבעת תמיכה בארגוני טרור הפועלים נגד מדינת ישראל.

נציגי שתי הרשימות התנגדו לבקשות הפסילה וטענו כי המצע של רשימותיהן מציג בבירור את המסרים והרעיונות שלהם, ושיש להם זכות מלאה להביע את עמדותיהם.

(מן העיתונות)

א. ציין תפקיד אחד של ועדת הבחירות המרכזית לכנסת, על פי הקטע.

ציין שני תפקידים נוספים של ועדת הבחירות המרכזית לכנסת שאינם מוזכרים בקטע. (8 נקודות)

ב. ציין והסבר את הזכות (החירות) שנציגי הרשימה רוצים להגן עליה. (5 נקודות)

2. קרא את הקטע שלפניך, וענה על הסעיפים א-ב שאחריו.

על פי החוק, בסמכותו של שר הפנים לאשר או לשלול אזרחות של אדם. לאחרונה, פנה שר הפנים ליועץ המשפטי לממשלה וביקש את אישורו לבצע תהליך לשלילת אזרחותו של מחבל שביצע פיגוע טרור. המחבל הוא אזרח ישראל שנולד בארץ ומתגורר בה. שר הפנים טען שמי שעושה מעשה כזה אינו ראוי להיות אזרח ישראל ומעשה זה חמור כמעשה ריגול. (מן העיתונות)

א. ציין ארבעה תנאים לקבלת אזרחות ישראלית, מלבד חוק השבות, והסבר שניים מהם. (8 נקודות)

ב. ציין והסבר שני מקרים נוספים שבהם יכול אזרח ישראלי לאבד את אזרחותו. (5 נקודות)

חלק ב': שאלות עמדה

ענה על אחת מהשאלות 3-4 (לשאלה — 10 נקודות).

3.

אלפי מסתננים נכנסים לשטחה של מדינת ישראל דרך גבולה הדרומי.

יש הטוענים שצריך למנוע את כניסתם לארץ, ויש הטוענים שצריך לסייע להם.

הבע את עמדתך בעניין זה (בעד או נגד). הצג שני נימוקים התומכים בעמדתך ומתבססים

על מושגים מתחום האזרחות.

בכתיבתך הקפד על הרכיבים האלה:

א. טענה — הצגת עמדתך בעניין באופן ברור.

ב. הנמקה — הצגת שני נימוקים שבעזרתם אתה מבסס את טענתך על מושגים וידע מלימודי

האזרחות.

4.

מבקר המדינה מגיש מדי שנה בשנה דוח לכנסת. הדוח מתפרסם בכלי התקשורת.

יש הטוענים שצריך להרחיב את סמכויותיו של מבקר המדינה ולתת לו סמכויות לפעול על פי ממצאיו.

לעומתם, יש הטוענים שאין לשנות את המצב הקיים.

הבע את עמדתך בעניין זה (בעד או נגד). הצג שני נימוקים התומכים בעמדתך ומתבססים על

מושגים מתחום האזרחות.

בכתיבתך הקפד על הרכיבים האלה:

א. טענה — הצגת עמדתך בעניין באופן ברור.

ב. הנמקה — הצגת שני נימוקים שבעזרתם אתה מבסס את טענתך על מושגים וידע מלימודי

האזרחות.

פרק שני (45 נקודות)

ענה על שלוש מהשאלות 5-8 (לכל שאלה – 15 נקודות).
בכל שאלה שבחרת ענה על כל הסעיפים (מספר הנקודות לכל סעיף רשום בסופו).

5. הרשות המבצעת – הממשלה

המציאות הפוליטית במדינת ישראל מחייבת הקמת ממשלה קואליציונית.

א. מדוע המציאות הפוליטית במדינת ישראל מחייבת הקמת ממשלה קואליציונית?

(6 נקודות)

ב. הסבר מה נדרש ממפלגה המשתתפת בממשלה קואליציונית. (5 נקודות)

ג. הסבר מהי ממשלת אחדות לאומית ומהי ממשלה רחבה. (4 נקודות)

6. הרשות השופטת

בחוק יסוד השפיטה נאמר: ראה בית המשפט שאלה משפטית הטעונה הכרעה ולא מצא לה תשובה בדבר חקיקה (או) בהלכה פסוקה... יכריע בה (בית המשפט) לאור עקרונות החירות, הצדק, היושר והשלום של מורשת ישראל.

א. הסבר את הביטוי: "הלכה פסוקה". (6 נקודות)

ב. כתוב אחד מן ההסברים של שופטי בית המשפט העליון למונח "מורשת ישראל".

(5 נקודות)

ג. הסבר מה הן "ערכאות". (4 נקודות)

7. השלטון המקומי

במדינות מפותחות השלטון המקומי פועל לצד השלטון המרכזי.

א. הסבר מדוע השלטון המרכזי מעניק סמכויות לשלטון המקומי. (5 נקודות)

ב. ציין שלושה מהמאפיינים המשותפים לשיטת הבחירות לרשות המקומית ולבחירות לכנסת.

הסבר מאפיין אחד של שיטת הבחירות לשלטון המקומי השונה משיטת הבחירות הארצית

לכנסת. (6 נקודות)

ג. ציין שתי סמכויות של השלטון המקומי. (4 נקודות)

8. פיקוח וביקורת על רשויות השלטון

במשטר דמוקרטי יש צורך בפיקוח וביקורת על השלטון.

- א.** הסבר מהי חשיבות הפיקוח והביקורת במשטר דמוקרטי. (6 נקודות)
- ב.** הסבר את תפקידו של נציב תלונות הציבור. (5 נקודות)
- ג.** הסבר כיצד אמצעי התקשורת הם מנגנון פיקוח בלתי פורמלי. (4 נקודות)

/המשך בעמוד 6/

פרק שלישי (20 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 9-11 (לכל שאלה – 10 נקודות).
בשאלה שבחרת ענה על כל הסעיפים (מספר הנקודות לכל סעיף רשום בסופו).

9. קרא את הקטע שלפניך, וענה על הסעיפים א-ג שאחריו.
- בית משפט השלום הטיל עונשי מאסר על תנאי וקנסות על בעלי עסק לייבוא מוצרי מזון מחו"ל. בהכרעת הדין נאמר שעל מנת למכור מוצרי מזון אלה השתמשו הנאשמים בתעודות כשרות שניתנה על ידי אדם שלא הוסמך לכך. מלבד זה, הציגו הנאשמים תעודות הכשר שלא הייתה בתוקף. בית המשפט קבע כי במעשים אלה גרמו בעלי העסק נזק לציבור.
- (מן העיתונות)
- א. ציין את החוק שעליו עברו הנאשמים. הסבר כיצד הפרת החוק באה לידי ביטוי בקטע. (4 נקודות)
- ב. הסבר תפקיד אחד של הרבנות הראשית. (4 נקודות)
- ג. ציין גוף ממלכתי הנותן הכשר למזון במדינת ישראל. (2 נקודות)
10. קרא את הקטע שלפניך, וענה על הסעיפים א-ג שאחריו.
- אילו זכינו הייתה מדינת ישראל מושתתת על יסודות התורה והמסורת. היות שלא זכינו לכך, התעוררו חילוקי דעות ביהדות החרדית בשאלת ההתייחסות למדינת ישראל. ליהדות החרדית מאבקים רבים בתחומים שונים הנוגעים לשמירה על הערכים המקודשים לעם ישראל מדור דור, כגון חוק האנטומיה והפתולוגיה.
- (מן העיתונות)
- א. הסבר את ההבדל בין עמדת אגודת ישראל לעמדת העדה החרדית בנוגע להקמתה של מדינת ישראל. (4 נקודות)
- ב. הסבר את גישתו של החזון איש בנוגע לקשר עם ההנהגה החילונית במדינה. (2 נקודות)
- ג. איזה מאבק של היהדות החרדית נזכר בקטע? הסבר. הבא דוגמה לנושא אחר שעורר את היהדות החרדית למאבק. (4 נקודות)

11. בעבר הוגשה הצעת חוק לביטול המועצות הדתיות בישראל. על פי הצעת החוק תוקם מסגרת חדשה שתטפל בשירותי הדת היהודיים במדינה.
- א. הסבר כיצד נקבע הרכבה של המועצה הדתית, ומי ממנה את המועצה. (4 נקודות)
- ב. הבא נימוק אחד המסביר מדוע הוצע חוק לביטול המועצות הדתיות. (4 נקודות)
- ג. ציין מהו הגוף שהוצע לשמש תחליף למועצות הדתיות. (2 נקודות)

פרק רביעי (12 נקודות)

ענה בקצרה על שאלה אחת מהשאלות 12-13 (לכל שאלה – 12 נקודות).

12. הצג שני נימוקים בעד קיום משאל עם. הסבר כיצד עקרון הפרדת הרשויות עלול להיפגע בשל משאל עם.
13. הצג שניים מסוגי המשפט בישראל. הסבר כיצד תפקיד אחד של היועץ המשפטי לממשלה בא לידי ביטוי באחד מסוגי המשפט.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך